
**INTRODUCTION &
PERSPECTIVES ON OUR SPIRITUAL ROLE MODELS**

Series Introduction & The Debate over The Legacy of Gedolim

The Weekly
TORAH
C?NTR?VERSITY

OCTOBER 3, 2021
YU TORAH MITZION KOLLEL

פ' נח תשפ"ב

FIRST THINGS: OUR FUNDAMENTAL OUTLOOK

שו"ת היכל יצחק אבן העזר ב סימן יח (1)

(יד) סוף דבר : עיינו בדברי האמורים לעיל, ואם דעתכם הגדולה תכריע להקל הריני מצטרף עמכם. ואם תחליטו להמלך בעוד רב בעל הוראה מפודסם, /מפורסם/ באחד או שנים, הרשות בידיכם למסור דעתי הדלה להקל. אלא תעיינו הדק היטב ותכריעו כדעתכם הגדולה ולא לסמוך עלי לבדי, שעדיין מצב בריאותי רופף וקשה לי העיון העמוק וההיקף הריכוזי כדרכי מיום עמדי על דעתי. המקום יחזירני מהרה לאיתני. והוא יתברך ינחנו בדרך האמת שלא נכשל ח"ו בדבר הלכה, ונורה הוראת אמת. כתפילת ידי"ע מוקירו ומכבדו כערכו הנשגב יצחק אייזיק הלוי הרצוג ראש הרבנים לישראל

תלמוד ירושלמי (ונציה) מסכת יבמות פרק א ה"ו (2)

שאלו את רבי יהושע בני צרת מה הן אמר להן הרי אתה מכניסין את ראשי בין שני ההרים הגבוהים בין דברי בית שמאי ובין דברי בית הלל בשביל שיריצו את מוחי

controversy

[kon-truh-vur-see; British also kuhn-trov-er-see]

noun, plural con-tro-ver-sies.

1. a prolonged public dispute, debate, or contention; disputation concerning a matter of opinion.
2. contention, strife, or argument.

- Dictionary.com

DIFFERING VIEWS

תלמוד בבלי חגיגה ג: (3)

תורה פרין ורבינן בעלי אסופות אלו תלמידי חכמים שיושבין אסופות אסופות ועוסקין בתורה הללו מטמאין והללו מטהרין הללו אוסרין והללו מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין שמא יאמר אדם היאך אני למד תורה מעתה תלמוד לומר (6) כולם נתנו מרועה אחד אל אחד נתנו פרנס אחד אמרן מפי אדון כל המעשים ברוך הוא דכתיב וידבר אלהים את כל הדברים האלה אף אתה עשה אוניך כאפרכסת וקנה לך לב מבין לשמוע את דברי מטמאים ואת דברי מטהרים את דברי אוסרין ואת דברי מתירין את דברי פוסלין ואת דברי מכשירין בלשון הזה אמר להם

משנה אבות ה: י"ז (4)

בְּדָבָר, זו אֶהְבֵּת דְּוִיד וַיְהוֹנָתָן ק"י: לִיז כָּל מַחְלֹקֶת שֶׁהִיא
לְשֵׁם שָׁמַיִם ק"ט, סוּפָה לְהִתְקַיֵּם קכ. וְשֵׁאִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם קכא,
אִין סוּפָה לְהִתְקַיֵּם קכב. אִיזוּ הִיא מַחְלֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם

שָׁמַיִם, זו מַחְלֹקֶת הַלֵּל
וְשֵׁמַיִם קכג. וְשֵׁאִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם,
זו מַחְלֹקֶת קִרְחָ וְכָל עֲדַתוֹ קכד:

תלמוד בבלי עירובין יג: (5)

עיניך רואות את מורדך א"ר אבהו א"ר יוחנן
תלמיד היה לו לד"מ וסומכוס שמו שהיה
אומר על כל דבר ודבר של טומאה ארכעים
ושמונה טעמי טומאה ועל כל דבר ודבר
של טהרה ארבעים ושמונה טעמי טהרה
תנא תלמיד ותיק היה ביבנה שהיה מטהר
את השרץ במאה וחמשים טעמים • אמר
רבינא אני אדון ואמהרנו ומה נחש שממית
ומרבה טומאה מהור שרץ שאין ממית ומרבה
טומאה לא כ"ש ולא היא מעשה קוץ בעלמא
קעביד א"ר אבא אמר שמואל שלש שנים
נחלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים הלכה כמותנו
והללו אומרים הלכה כמותנו א" • יצאה בת
קול ואמרה ^זאלו ואלו דברי אלהים חיים הן
והלכה כב"ה וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלהים חיים מפני מה זכו ב"ה לקבוע
הלכה כמותן מפני שנוחין ועלובין היו ושונין דבריהן ודברי ב"ש ולא עוד אלא
שמקדימין דברי ב"ש לדבריהן כאותה ששנינו ^טמי שהיה ראשו ורובו בסוכה

תלמוד בבלי יבמות יד: (6)

לעולם עשו דמודעי להו ופרשי

VIEWS OF GEDOLIM

(7) MAKING OF A GODOL

דעת תורה

בס"ד, י"ד באדר תשס"ו

בתאריך ר"ח כסלו תשס"ג התפרסם איסור על הספר "עשיית גדולי ומכיון שכתב נדפס הספר במהדורה חדשה, בטענה שתוקנו הדברים הטעונים תיקון, הרי אחרי שנבדקו הדברים ע"י הגה"צ ר"י רוזנבלום ור"ד סגל שליט"א הוברר כי אין הדברים כן, וכמעשהו בראשונה כן מעשהו באחרונה, לכן האיסור בתוקפו.

תקף שלו איישוב ארון יהודה ל"ב שנתנו מ"ב יהודה ל"פ קב"ן ח"ס פנים שיגבת נסח ק"ל"ן צ"ב מ"קב"ן ח"ס קב"ק שמ"א אייז"בא

מכתב מרן ורבנן גדולי ישראל שליט"א שפורסם בר"ח כסלו תשס"ג

בס"ד

נדדעזענו לשמוע מפי תלמידי חכמים נאמנים, כי מפיצים "בוך" שנדפס, הנקרא "עשיית גדולי" (Making of a Godol בלע"ז), הוא מלא דברי השפלה חמורים, דברי זלזול בזיון והוצאת ש"ר, על כמה מגדולי רבותינו הקי מאורי ישראל, מדורות האחרונים. הלא המה ראשונים כמלאכים, אשר מפיהם חיים כל בית ישראל, ומבאר תורתם אנו שותים בצמאון, וגודל מעלתם והדר כבודם וקדושתם מושרשת בלבנו של כל יהודי ירא ד'. וזאת אשר "בוך" זה בא לבטל ע"י הטלת דופי, ודברי בזיון, ומשפיל הדר כבודם, שהוא כבוד השי"ת וכבוד תוה"ק, כמבואר כל זה ברבינו יונה שער ג' במדריגה העשירית.

וביותר מזה, הוא מטיל ספיקות ומבלבל את הדעת, בהחדרת דעות כוזבות והשקפות פסולות, בנוגע לעסק לימוד חכמות חיצוניות וספרות למיניהם, וכאילו אין בזה סתירה לעסק התורה באופנים מסויימים, וכל זה בשם גדולי ישראל. ובוזה פוגע בטהרת ההשקפה, המקובלת לנו מפי רבותינו גדולי הדורות, אשר הרימו קול זעקה גדולה ומרה, ומסרו נפשם במשך היובל האחרון לעקור את הפרצה הנוראה של ערבוב לימודים אחרים, בלימוד תורתנו הקי בהתרתה כתייתה מסיני. ויש בזה סכנה נוראה בפרט לצעירי הצאן בחו"ל, אשר הרבה מהם עומדים בנסיונות גדולים מהמשפחה והחסיבה בענין הזה, שלא יפלו ח"וי בפת רשתם של אלו, הרוצים להרחיקם ממבועי הנצח של עסק התורה.

ע"כ הננו בזה לגלות דעתנו, כי לא תהא כזאת בישראל עם קדושים, ו"בוך" זה אסור לבוא בקהל ד', הן להחזיקו בבית ולקרא בו, והן לעשות בו מסחר, וכל שומר נפשו הדואג לשלימות יראתו וטהרת לבבו, וחינוך צאצאיו ובי"ב יתרחק ממנו, הוא ובני ביתו כמטחווי קשת. וידע כי סכנתו עצומה לכל אחד, אשר יראת ד' נגע בלבבו. כי אין זה ספר של סיפורים על גדולי ישראל אלא להיפך. וכולו נושב ממנו רוח של קרירות, והתרחקות מהתכלית האמיתית, אשר אחריתה מי ישרנה.

והשומע לדברינו, יברכהו השי"ת, ויעלה הוא וביתו מעלה מעלה במדריגות התורה והיראה, להתנדב בעץ החיים של תוה"ק, ולהתאבק בעפר גליהם של גדולי הדורות, מעתיקי השמועה, מנחילי ומוסרי לדורות עולם, עד כי יבוא שילה בבי"א.

וע"ז באע"ח ל"י התוה"ק, וכבוד חכמי, ומנחילי בהתרתה. יום ג' ראש חודש כסלו תשס"ג

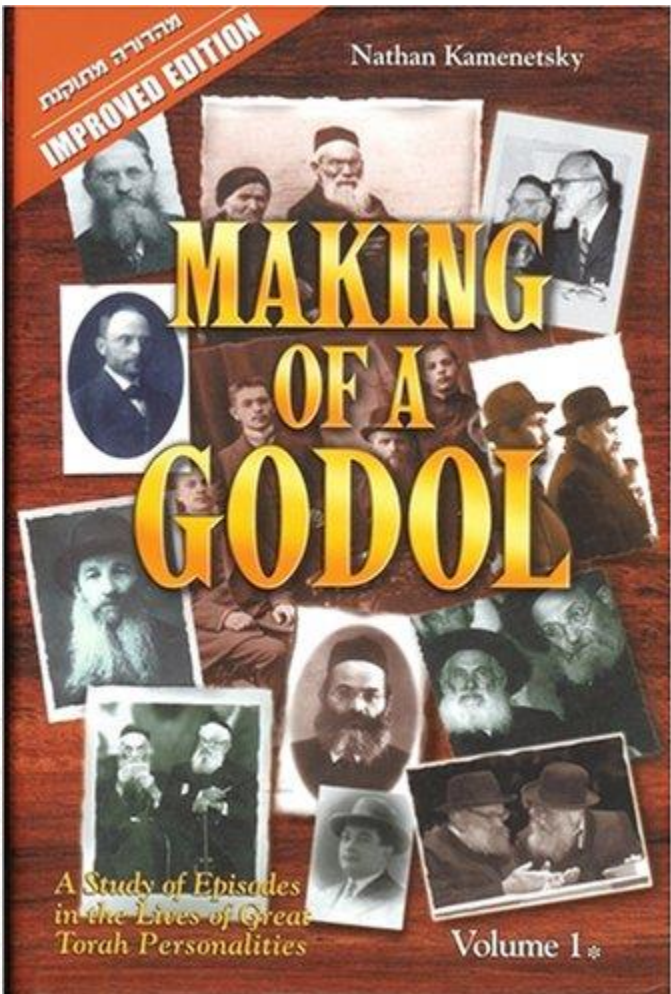
תקף שלו איישוב ארון יהודה ל"ב שנתנו מ"ב יהודה ל"פ קב"ן ח"ס פנים שיגבת נסח ק"ל"ן צ"ב מ"קב"ן ח"ס קב"ק שמ"א אייז"בא

2 יום ראשון י"ט באדר תשס"ו יתד נאמן

מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א יוצאים שוב נגד ספר באנגלית הכולל דברי זלזול חמורים על גדולי הדורות האחרונים

■ לאחר שהמחבר הפיץ מהדורה חדשה וקולקלה של הספר, יצא מרנן גדולי ישראל ובראשם מרן הגר"ש אלישיב שליט"א במכתב פומא סוף ■ וכמעשהו בראשונה כן מעשהו באחרונה, לכן האיסור בתוקפו ■ אסור לבוא בקהל ד', הן להחזיקו בבית ולקרא בו, והן לעשות בו מסחר ■ עמוד 2

בס"ד יום ראשון י"ט באדר תשס"ו (18 במינ' 2006) שנה ביא' ג' 5661 5660 סדר' 5660 י"ח כ"ט בכ"ט

3/14/2006

FORWARD, MAKING OF A GODOL (THE FIRST EDITION) 2002

I came across a striking disagreement between two famous brothers on the subject of stories about great men of previous generations. R' Shimon Schwab in his *Selected Writings*^a defines the difference between history and "storytelling" in that the first must be "truthful, and unsparing of even the failings of the righteous". R' Schwab asserts eloquently that "a realistic historic picture" will reveal "inadequacies" which will "rightfully make a lot of people angry" and that "no ethical purpose is served by preserving" such a picture; he contends that we must "put a veil over the human failings of our forebears and glorify all the rest which is great and beautiful (emphasis added)". In other words, he favors "storytelling" over "history". He coins an adage: "We do not need realism: we need *inspiration* from our forefathers."^v That author's brother,

the *Musar Controversy*^a, a book about the dispute in the late 5650's (1890's) in which most of the great Torah figures came out publicly *against* the Musar movement. The author, Musar adherent R' Dov Katz, tells how "many opinions were heard" by him "that we should avoid the entire affair (פרשה)"; but "several Musar personalities" including R' Yehiel-Yankev Weinberg^b and R' Hatzqel Sarna insisted not only that he should write about the controversy, but – as R' Sarna put it – that "he set down in writing the full affair without omitting any detail, be what it may."

I concede humbly that I have followed not R' Shimon Schwab's prescription but R' Sarna's, and have portrayed events and people fully and honestly. I cannot subscribe to R' Schwab's assignation to anyone of a "right" to become "angry" with my revelations, because in no way do I consider the stature of the great *rabbanim* and *rashei yeshiva* of yore diminished by describing them as they were. If, due to my untinted description, some reader views some great man or another as having a slight failing or imperfection – did not the wisest of men declare with Divine guidance (רוח הקודש): (For there is no saintly man on earth who does good and never fails)^c, a pronouncement upon which the Gemara bases the halakhah that צדיקי צרכי כטרה: (saints [too] require atonement)^d? I personally see all the great Torah figures as the *Amora* רב דירא was described when he received his

VIEWES OF BIBLICAL FIGURES

עלון שבות בוגרים 17 - שיעור 1
 "ישירים דרכי ה' - וצדיקים ילכו
 בם"

הרב אמנון בזק

משנת רבי אהרן חלק ג' עמ' 179-180 (8)

(ד) כשננשים לענין ישמעאל ויצחק, בהשגות והשקפות של אנשים רגילים וכפרט בדור הזה, אפשר לטעות שהיתה כאן תגרה בין שתי נשים על זכויות בניהן. אסור להעלות זאת על הדעת ומחשבה זו היא כפירה ממש. זה גם לא מתקבל על השכל כי הרי הקב"ה ציוה לאברהם לשמוע בקול שרה, וכסתם תגרה בין שתי נשים לא היה הקב"ה מצוה זאת. וככלל מעשי האבות, שכפי שאמרנו היו יסודות לבנין עם ישראל והעולם כולו, לא יכלו להיות מושפעים השפעה כל שהיא מנטיות ורצונות עצמיים. להבין ענין זה לפי כמות ואיכות השגתנו, צריך לדעת שאין אבות אלא שלשה, ואילו היה פגם כל שהוא באבות, ניהי זה פגם דק מן הרק, היתה כל מציאות עם ישראל אחרת. מתן תורה, הגאולה ויום הדין העתידים לבוא היו בכח ובהשפעת האבות על צאצאיהם. ידועה גם השפעת הסביבה על האדם ואפילו על הגדול בענקים. מי לנו גדול מיעקב אבינו שרצה להתרחק מלבן ובניו דרך שלשת ימים וחז"ל למדו מזה שדרך שעבר בה רשע מוקח שלשת ימים. גם ידוע שככל שהאדם גדול יותר, השפעתו תוקה יותר. ישמעאל היה במדרגה גבוהה מאד בחכמה,

 (9) RAV SAMSON R. HIRSCH, *BEREISHIS 25:27*

על פי דרכו, Precisely for this reason, each child must be brought up to educate him to the one great goal, according to his own unique way, in keeping with his potential. To attempt to educate a Ya'akov and an Esav together in the same classroom, in the same routines and in the same manner, to raise both of them for a life of study and contemplation, will inevitably mean to ruin one of the two. A Ya'akov will draw from the well of wisdom with ever-increasing interest and desire, whereas an Esav will hardly be able to wait for the day when he can throw away the old books and, together with them, a great life-mission, of which he was taught in a one-sided manner, totally unappealing to his nature.

Had Yitzchak and Rivkah delved deeply into Esav's nature; had they asked themselves at an early stage how even an Esav — with the strength, skills, and courage latent within him — could be harnessed for God's service, then the future גיבור would not have become a ציד גיבור but a true גיבור לפי ה'. Ya'akov and Esav, despite their different natures, would have remained twin brothers in spirit and in way of life. Early on, the sword of Esav would have entered into a covenant with the spirit of Ya'akov, and who knows what turn world history would have taken!

But this did not happen. ריגדלו הנערים: only after the boys had grown into men was everyone surprised to discover that the two brothers, from the same womb, who had been given the same care, the same upbringing, and the same schooling, were so different in their natures and actions. (Cf. *Collected Writings*, vol. VII, p. 319ff.)

NOACH

בראשית ו: ט (10)

אַלֶּה תוֹלְדֹת נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ

רש"י שם (11)

יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן אלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר; ויש שדורשים בדרותיו אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום (סנה' ק"ח)

(12) RAV SAMSON R. HIRSCH , *BEREISHIS 12:10*

Yet, even if we were incapable of explaining the strange events in this story; even if we were forced to conclude as the רמב"ן concludes — אברהם אבינו חטא חטא גדול בשגגה, “Our father Avraham inadvertently committed a grave sin by placing his virtuous wife before a stumbling block of iniquity because of his fear of being killed . . . His leaving the Land, about which he had been commanded, because of the famine was another sin he committed (עון אשר חטא)” — nevertheless, none of this would perplex us. The Torah does not seek to portray our great men as perfectly ideal figures; it deifies no man. It says of no one: “Here you have the ideal; in this man the Divine assumes human form!” It does not set before us the life of any one person as the model from which we might learn what is good and right, what we must do and what we must refrain from doing. When the Torah wishes to put before us a model to emulate, it does not present a man, who is born of dust. Rather, God presents Himself as the model, saying: “Look upon Me! Emulate Me! Walk in My ways!” We are never to say: “This must be good and right, because so-and-so did it.” The Torah is not an “anthology of good deeds.” It relates events not because they are necessarily worthy of emulation, but *because they took place.*

The Torah does not hide from us the faults, errors, and weaknesses of our great men, and this is precisely what gives its stories credibility. The knowledge given us of their faults and weaknesses does not detract from the stature of our great men; on the contrary, it adds to their stature and makes their life stories even more instructive. Had they been portrayed to us as shining models of perfection, flawless and unblemished, we would have assumed that they had been endowed with a higher nature, not given to us to attain. Had they been portrayed free of passions and inner conflicts, their virtues would have seemed to us as merely the consequence of their loftier nature, not acquired

by personal merit, and certainly no model we could ever hope to emulate.

Take, for example, the ענוה (humility) of Moshe. Had we not known that he was capable also of flying into a rage, we would have assumed that his humility was an inborn trait not within our capacity to emulate. It is precisely his outburst שמעו נא המורים (*Bemidbar 20:10*) that lends his humility its true greatness: We thus infer that he acquired humility through hard work, self-control, and self-refinement, and that we are all obligated to emulate him, since it is within our capacity to do so.

Also, the Torah relates no sin or error without telling us of its consequences.

Let us learn from our great teachers of Torah — among whom the רמב"ן certainly is one of the most outstanding — that we must never attempt to whitewash the spiritual and moral heroes of our past. They do not need our apologetics, nor would they tolerate such attempts on our part. אמת, truth, is the seal of our Torah, and truthfulness is the guiding principle of the Torah's great teachers and commentators.

All this would be in place here — were we truly compelled to agree with the חטא אברהם אבינו חטא גדול בשגגה רמב"ן that

(13) MAKING OF A GODOL (IBID)

In summary, we cannot judge and evaluate the individual acts of Torah personages of former generations – nor for the same reason can we resolve our problems in the particular ways they resolved theirs. To paraphrase the words of the Prophet^a: **כי לא מחשבותיהם מחשבותינו ולא דרכיהם דרכינו... כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכיהם מדרךנו: ומחשבותיהם ממחשבותינו** (For their thoughts are not our thoughts, nor their ways our ways; for as the heavens are higher than the earth, so are their ways higher than our ways, and their thoughts than our thoughts). Yet there is much for us to learn from them: not perfection – which needs no model and which everyone must try to achieve in accordance with his own personality – but their motives and ideals, their truthfulness and wholesomeness, their charity and love of Torah. These serve as beacons on the paths of our lives.

(14) ZOHAR 1:67B

בא וראה מה בין משה לבין אחרים, משה, כשאמר לו הקדוש ב"ה "ועתה הניחה לי וגו' ואעשה אותך לגדול גדול" (שמות לב, י) אמר משה, וכי בשביל טובתי הפרטית אעזוב דינם של ישראל? "ויחל משה וגו'", נח, מכיון שאמר לו הקדוש ב"ה שיציל אותו בתיבה, לא

ביקש רחמים על העולם ונאבדו

Come and see the difference between Moses

and others: When the Holy One, Blessed is He, told Moses, "Now let Me alone. . . that I may consume them, and I will make of you a great nation" (Exodus 32:10), Moses said, "Shall I abandon Israel's cause for my personal benefit?" *Moses besought Hashem* (ibid. v. 11). But when the Holy One, Blessed is He, told Noah that He would save him in the Ark, [Noah] did not pray for the [people of the] world,

and they perished